

TÜRK VERGİ SİSTEMİ

Öşür: Müslümanlardan alınan toprak ürünü vergisidir. Elde edilen ürünün **onda biri** vergi olarak alınır.

Haraç: Müslüman olmayanlardan alınan bir vergiydi ve ikiye ayrılıyordu; Harac-ı Mukassem, elde edilen ürünlerden; Harac-ı Muvazzaf, toprak üzerinden alınır.

Cizye, Müslüman olmayan erkeklerden, askerlik görevi karşılığı olarak alınır.

Varlık Vergisi: 11 Kasım 1942 tarih ve 4305 sayılı kanunla konulan olağanüstü bir servet vergisidir.

Adi komandit şirkette komanditer ortakların payı menkul sermaye iradı olarak; **komandite ortakların payı ise ticari kazanç olarak** gelir vergisine tabi tutulmaktadır.

Paylı komandit şirkette ise komandite ortakların payı ticari kazanç olarak gelir vergisine tabi tutulmakta; komanditer ortakların payı üzerinden ise kurumlar vergisi alınmaktadır.

TAHSİL İLKESİ, gelirin hukuken ve fiilen elde edenin kullanımına geçmesi anlamına gelir. **Ücretler, gayrimenkul-menkul sermaye iratları, serbest meslek kazançları ve diğer kazanç ve iratlarda tahsil esası kabul edilmiştir.**

TAHAKKUK İLKESİNDE ise, gelirin hukuken elde edenin tasarrufuna geçmesi yeterli görülmüştür. **Ticari ve zirai kazançlarda tahakkuk esası kabul edilmiştir.**

GELİR VERGİSİNE KONU OLAN KAZANÇ VE İRATLAR:

1. Ticari kazançlar,
2. Zirai kazançlar,
3. Ücretler,
4. Serbest meslek kazançları,
5. Gayrimenkul sermaye iratları,
6. Menkul sermaye iratları,
7. Diğer kazanç ve iratlar.

İkametgâh ölçütüne göre, Türkiye’de yerleşmiş olanlar tam mükelleflerdir.

Bunlar:

- İkametgâhı Türkiye’de bulunanlar ve
- Bir takvim yılı içinde Türkiye’de devamlı olarak altı aydan fazla oturanlardır.

BASİT USULE TABİ OLMANIN ŞARTLARI:

Genel şartlar arasında:

- Kendi işinde bilfiil çalışması veya bulunması
- İş yeri mülkiyetinin iş sahibine ait olması durumunda emsal kira bedelinin, 2. bentte belirlenen miktarları aşmaması.
- Başka bir ticari, zirai veya mesleki faaliyet dolayısıyla gerçek usulde gelir vergisine tabi olmaması bulunmaktadır.

Özel şartlar ise:

- Yıllık alış, satış ve hasılat tutarlarının Kanun'da belirlenen tutarları aşmamasıdır.

Zirai faaliyetin içinde yapıldığı işletmelere **ZİRAİ İŞLETME**;

bu işletmeleri işleten gerçek kişilere (adi şirket ortakları dâhil) **ÇİFTÇİ** ve

bu faaliyetler sonucunda üretilen maddelere de **MAHSUL** (ürün) denir.

Gelir Vergisi Kanunda ÜCRET; işverene tabi ve belirli bir iş yerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatler.

MUHTASAR BEYANNAME, işverenler veya vergi tevkifatı yapan diğer kimseler tarafından kesilen verginin matrahı ile birlikte, toplu olarak vergi dairesine bildirilmesine yarayan beynamedir.

Gelir vergisine tabi gelirlere uygulanan **artan oranlı** tarife, %15'den başlamakta %20 ve %27 oranlarının arkasından **%35'de** sonlanmaktadır.

MÜNFERİT BEYANNAME: “Dar mükellefiyete tabi olanların yıllık beyanname ile bildirmeye mecbur olmadıkları kazanç ve iratlardan, vergisi tevkif suretiyle alınmamış olanların bildirilmesine mahsustur.”

Münferit beyanname, kazancın elde edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde, ilgili vergi dairesine verilmek zorundadır.

Bir faaliyetin serbest meslek faaliyeti sayılabilmesi için aşağıdaki özellikleri taşıması gerekmektedir:

- Şahsi bilgiye, ihtisasa veya emeğe dayanmalıdır,
- İşverene tabi olmadan yapılmalıdır,
- Ticari mahiyette olmamalıdır,
- Süreklilik unsuru taşımalıdır.

Çiftçinin ürettiği ürünleri bir dükkan veya mağaza açarak oraya götürüp satması durumunda elde ettiği kazanç Ticari Kazanç niteliğindedir.

ÖZ SERMAYE: İşletmenin bilançosundaki aktif toplamı ile borçlar arasındaki fark.

Ücretli çalışanlar (işçiler) geçici vergi ödemezler!